

Hamlet på Teater Galeasen i Stockholm

På Teater Galeasen i Stockholm sätter man, tillsammans med Dramaten, upp *Hamlet* i en version skriven av Jens Ohlin - som också regisserar - och Hannes Meidal - som också spelar titelrollen. De har skrivit var för sig, diskuterat texterna, knådat och sedan gjort texten ihop. De har pratat om vad en scen ska innehålla, lagt till och dragit ifrån. Båda tycker sig också ha nytta av att de är skådespelare i grunden, att de därför ha möjlighet att se om något är möjligt att gestalta.

HANNES MEIDAL BERÄTTAR ATT HAN som Hamlet i början föreställningen sitter i rullstol, sovande. Han är paralyserad, eller handlingsförlamad, eller bara låtsas, för att han tycker det är bekvämt att inte behöva vara vaken.

– Det är lite oklart, men klart är att jag har suttit där sedan min far dog, och ingen vet riktigt vad är det som har hänt med mig. Men det finns förväntningar på mig att jag ska vrida tiden rätt igen. Jag sitter ensam i en källare på slottet, som också i någon mån är en mental källare, sitter där med ett barn som samtalspartner. Jag vaknar upp och tror att allt bara varit en mardröm. Men så förstår jag att min farbror Claudius, en clown och pajas, som tidigare varit inlåst i källarn, plötsligt har blivit rikets kung.

– Det är den verklighet jag vaknar upp till, och måste göra nånting åt. Barnet tycker att jag ska döda

Hannes Meidal som Hamlet. Foto: Mats Bäcker

honom, men jag försöker förklara med alla medel som står till buds, att man inte kan göra så. Framför allt när man inte har några bevis. Jag försvarar civilisationen och humanismen. Barnet frågar mycket klokt vad det är jag ska göra. Och det blir svårare och svårare för Hamlet att förklara. Han börja leta bevis men han märker att inget fäster på den här Claudius-figuren.

– För mig är det rent konkret väldigt drabbande att spela den här texten mot ett oförfalskat barn som bara står och tittar på mig med sina kaninöron. En nioåring som frågar vad man ska göra åt den här världen, och så står man där med sina blankversrader. Det

är en problematik som vi har lite till mans men som vi är bra på att slå undan. Där sitter Hamlet i sin rävsax. Det försöker vi uttrycka.

JENS OHLIN MENAR ATT DE HADE tänkt använda sig mer av originalet, men ju längre de kom i skrivandet, desto mer märkte de att originalet är något annat som inte riktigt har plats i det de vill uttrycka.

– Det finns så många bevingade ord i texten, och man sitter och väntar på ”hur ska de säga det här?” Vi vill syssla med tematiken i pjäsen, och spinna kring den, snarare än att visa upp den som den har varit. Ofta när jag ser teaterföreställningar, lyssnar jag inte så mycket på det som faktiskt händer, och jag är väldigt dålig på intrig. I stället spinner jag vidare på vissa passager i pjäsen, och skapar egna världar som blir något annat än föreställningen. Shakespeare har ofta den effekten på mig, så jag bryr mig mindre om själva dramat än den förhöjning, den värld den skapar.

JENS OHLIN BERÄTTAR ATT DERAS Hamlet har levt i efterkrigstidens Sverige, och att han aldrig har behövt försvara några värden.

– När sådana värden plötsligt är under hot, och den han aldrig trodde skulle bestiga tronen gör det, det oerhörda. Och så illa rustad Hamlet är för detta. Det enda han

HAMLET

Tiden är ur led

Jens Ohlin och Hannes Meidal tar sig an och helrenoverar den smått arketypiska pjäsen *Hamlet*. Konstellationen Ohlin/Meidal startade sitt samarbete på Galeasen redan 2006 i produktionerna ”Kafka” och ”Den bergtagna” som vi samproducerade med Strindbergs Intima Teater. De arbetar i sin egen tradition med nytolkningar av klassiska verk, t.ex. Strindberg och Schiller. Senast gjorde duon ”Marodörer” som spelades på Dramaten under 2015 och 2016.

”Å, herregud! Där är du ju! Du lever! Jag hade en så vedervärdig dröm. Min farbror Claudius var plötsligt frisläppt från källarhålet där han suttit fången. Jag drömde att min farbror stod i Tornet och kastade min far mot avgrunden. Jag drömde att min far var död, och Claudius tog över rikets tron, till folkets jubel. Jag drömde att jag fick beskedet föll samman och begravdes i mig själv, förlamad av ohygglig, namnlös skräck. Jag drömde att jag sov i tusen år, men vila fann jag inte i min sömn. Jag sökte efter dig, jag skrek: var är hon? Ni måste väcka mig, jag måste veta att hon är kvar, att inget ont har skett. Och då kom du och la din hand i min.”

”Vem älskar inte Hamlet? Vem vill inte vara i hans närhet? Tänk om jag var som han: en man som formulerar kloka tankar och teorier, framlever sitt liv med rynkad panna, näsan djupt begravd i svåra böcker, sysselsatt med frågor som som flyger högt över den verklighet vi dödliga har satts att leva i.”

Av Jens Ohlin/Hannes Meidal. Regi: Jens Ohlin. Med: Agatha Bergman Blücher, Yngve Dahlberg, Gerda Englund, Naima Josefsson, Hannes Meidal, Alexander Ohakas, Simon Reithner, Per Sandberg, Monica Stenbeck
Text: Teater Galeasen

Alexander Ohakas, Simon Reithner, Per Sandberg, Gerda Englund, Hannes Meidal, Monica Stenbeck, Yngve Dahlberg. Foto: Mats Bäcker

har är sina fraser om humanism. Det han skyggar för är att behöva göra något annat än en teaterpjäs som syftar till att komma åt Claudius samvete¹. Men där finns inget samvete! "Hur gör jag då?" tänker Hamlet. "Jag måste handla på något sätt. Det räcker inte att jag slutar prata, jag måste också sluta tänka, och kasta mig in i kaos och mörker." Att-vara-monologen har hos oss kommit att handla om både döden och handlandet, två ovissheter som han inte klarar av.

HANNES MEIDAL PEKAR PÅ DEN DÄR hemska känslan av att hans fiender trivs väldigt bra med hans opposition.

– För det är bara prat. Så länge han bara sitter och pratar så lämnar han walk over till de andra krafterna.

Jens Ohlin menar att Claudius inte alls är intresserad av att döda Hamlet.

– Han vet att Hamlet så småningom kommer att anpassa sig och hitta någon slags kullerbytta i sin hjärna som gör att han kommer att sälla sig till Claudius. Det hela är mycket en historia om anpassning till det oerhörda. Till Claudius, till superskurken.

HANNES MEIDAL BERÄTTAR ATT DE har pratat om att deras *Hamlet* är en föreställning om anpassning.

– Det är också en föreställning om vuxenblivande. Och vad är det att vara vuxen, att växa upp, att kompromissa? Hamlet som vid teaterföreställningen skjuter barnet framför sig, och tänker att barnets oförställda blick ska göra att Claudius kommer

– Det är en historia om anpassning till det oerhörda, till Claudius, till superskurken.

/ Jens Ohlin

– Det är också en föreställning om vuxenblivande.

/ Hannes Meidal

Hannes Meidal och Gerda Englund. Foto: Mats Bäcker

rämna. Tanken att det ska vara omöjligt att stå och ljuga framför ett barn. Men det klarar ju Claudius alldeles utmärkt. Och Hamlet kan ha rätt i sak och vi kan sympatisera med honom, men man kan inte låta bli att tycka att han är en ganska jobbig figur. Det händer ju ingenting. Mycket snack och lite verkstad!

JENS OHLIN TYCKER ATT BARNET OCH Claudius är varandras spegelbilder i den här föreställningen.

– Claudius pratar mycket om att han säger sanningen och pratar mycket om hur ärlig han är. Vid ett tillfälle säger han till barnet: "Tänk om alla människor kunde uppbåda en sådan ärlighet som din ... och min." Claudius är oförställd, precis som barnet. Ingen av dem har några masker.

– Eftersom samtiden är som den är så vill vi inte "trumpifiera" Claudius för mycket. Han har några fraser som tangerar något som vi kan ha hört nånstans, men svårigheten har ju varit att göra honom så lik så att associationerna går till Trump, men ändå så pass olik så att inte det inte blir för tydligt.

Intervju: Roland Heiel

¹ Hamlet får i Shakespeares original skådespelare att spela upp en scen kallad "Rättfällan", som ska avslöja att Claudius har mördat Hamlets far.